Należność pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok 6. Warszawa, dnia 15 listopada 1930 r. Nr. 21.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

REDAKCJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel 688-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).
ADMINISTRACJA
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13,
tel. 442-63.
NAKŁAD I WYDAWNICTWO
„SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO"
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13.
Tel. 442-63.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o. W WARSZAWIE

WARSZAWA, ŚWIĘTOKRZYSKA 13 m. 15 TEL. 442-63

Konto czekowe w P. K. O. 1520. w Polskim Banku Komunalnym 479.

POSIADA STALE NA SKŁADZIE I POLECA SWOIM ODBIORCOM

Skompletowane druki i księgi dla Kas Oszczędności.

1. Dziennik — główna (amerykanka) o 34 kontach — za 100 arkuszy (200 foljo) z wkładkami . . zł. 90.—
2. Księga rachuuków bieżących Kasy w innych instytucjach za 100 arkuszy . . . . „ 17.50
3. Rejestr dłużników i poręczycieli:
   a) formularze na rejestr za 100 arkuszy . . . . „ 11.—
   b) kartoteka (karty na obligo i stan majątkowy, białe i czerwone), za 1000 sztuk . . „ 90.—
4. Księga weksli protestowanych za 100 arkuszy . . . . „ 18.—
5. Kontrola skryptów dłużnych za 100 arkuszy . . . . „ 18.—
6. Księga rachunków bieżących za 100 arkuszy . . . . „ 17 50
7. „ korespondentów „Loro“ i „Nostro“ za 100 arkuszy . . „ 17.50
8. Księga kosztów handlowych za 100 arkuszy . . . . „ 12.50
9. „ wkładów za 100 arkuszy „ 17 50
10. „ zastrzeżeń do wkładów za 100 arkuszy . . . . . . „ 16.50
11. „ rachunków czekowych na 100 arkuszy . . . . . . „ 17.50
12. Rejestr wydanych gwarancyj za 100 arkuszy . . . . „ 12.50
13. Księga dokumentów otrzymanych do inkasa (dziennik inkasa) za 100 arkuszy . . . . . . „ 17.50
14. Księga dokumentów otrzymanych do inkasa i przesłanych korespondentom za 100 arkuszy . „ 12.50
15. Księga kontowa inkasa (r-ki komitentów) za 100 arkuszy . . „ 12.50
16. Rejestr zastawów za 100 arkuszy. „ 12.50
17. Księga depozytów za 100 arkuszy. „ 12 50
18. Księga różnych za depozyty za 100 arkuszy. . . . . . . zł. 18.—
19. Kontrola weksli kaucyjnych za 100 arkuszy. . . . . . . „ 12.50
20. Raporty dzienne kasowe za 100 arkuszy . . . . „ 6.50
21. Asygnacje memorjałowe (pod kalkę) za blok 100 sztuk . . . „ 1.80
22. Asygnacje kasowe (pod kalkę).
    a) podwójne za blok. . . . „ 1.70
    b(potrójne za blok. . . . „ 2.55
23. Sprawozdanie Roczne wzór 1, 2, 3, i 4 — za 100 egz. . . . „ 25.—
24. Bilans brutto za 100 egz. . . „ 7.—
25. Druki do sporządzania odpisów weksli protestowanych w celu uzyskania klauzuli egzekucyjnej za 100 egz. . . . . . „ 4.—
26. Druki do sporządzania odpisów weksli w celu złożenia ich wraz z klauzulą u komornika za 100 egz . . . . „ 4.—
27. Księga zgłoszeń o pożyczkę za 100 egz. . . . . „ 18.—
28. Karneciki do nalepiania mareczek oszczędnościowych za 1000 egzemplarzy . . . . . . „ 40 —
29. Mareczki oszczędnościowe, wartości nominalnej po 5, 10, 20, i 50 gr. — za 1000 sztuk . „ 1.30
30. Książeczki wkładkowe za 1000 egz. „ 200.—
    „ „ z wyciągiem ze statutu i dodrukowaniem nazwy instytucji za 1000 sztuk „ 250.—
31. Lista płacy format większy za 100 ark. . . . . „ 10.—
    Lista płacy wkładki za 100 ark. „ 10.—
32. Lista płacy format mniejszy za 100 ark. . . . . „ 6.—
33. Legitymacje urzędnicze dla Wydz. Pow. za 100 sztuk . . . . „ 5.—

Przyjmujemy zamówienia na wszystkie książki z dziedziny oszczędności i samorządu.

Rok 6. Warszawa, dnia 15 listopada 1930 r. Nr. 21

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

Redaktor ALEKSANDER SŁOMIŃSKI
REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 688-90
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Spółki z ogranicz. odpowiedzialnością w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Tel. 442-63.

Naród, w którym oszczędzanie stało się przyzwyczajeniem każdego obywatela, buduje swe gospodarstwo na najtrwalszym fundamencie.

I. Mościcki

OBYWATELE!

Po raz piąty obchodzimy z całym cywilizowanym światem doroczne święto

DNIA OSZCZĘDNOŚCI

Uroczystość ta winna naprowadzić nam na myśl odwieczną prawdę, że wydajna praca i umiejętna oszczędność jest podstawą dobrobytu jednostki, rodziny i społeczeństwa.

Naród pozbawiony poczucia oszczędności, jest jak potężny okręt rzucony na fale oceanu — bez steru; grozi mu ustawicznie zagłada i niemożność szczęśliwego dotarcia do upragnionego celu.

Jak praca jest potrzebą i rozkoszą człowieka kulturalnego — nieszczęściem barbarzyńcy — tak oszczędność jest cnotą rozumnych i przezornych, którzy wytrwale i świadomie kroczą ku lepszej doli. Człowiek oszczędny, wstrzemięźliwy, kierowany hartem woli, walczy śmiało i niezawodnie o lepszą przyszłość — nie licząc zupełnie na nieznane „jakoś to będzie".

Kto się zdobywa na oszczędzanie i niesie grosze do Kasy, czyni jak przezorny i zapobiegliwy rolnik, który z uzyskanych zbiorów szczędzi najcelniejsze ziarno, by je ukryć w żyznej glebie, aby rosło i wydało plony dla NIEGO i dla KRAJU.

Polskie ziarno jest zdrowe. Przykładem fakt, że POLSKA już teraz liczy dwa i pół miljona ludzi oszczędzających, troskliwych o los swój i swoich najbliższych.

JEDEN MILJARD złotych — oto suma wkładów oszczędnościowych polskich. Dlatego więc uroczystość DNIA OSZCZĘDNOŚCI obchodzona przez cały świat jest dla nas POLAKÓW szczególniejszej wagi, gdyż pokrzepia i daje spokojne jutro tym wszystkim, którzy już oszczędzają, a przypomina Społeczeństwu, że oszczędnością i pracą narody się bogacą.

RADA ZJAZDÓW INSTYTUCYJ
OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W POLSCE.

O słuszną miarę

(Odpowiedź na artykuł: „Komunalne kasy oszczędności podporządkować Min. Skarbu").

W numerze 214 Gazety Handlowej ukazał się artykuł pióra p. Józefa Trinka pod tytułem „Komunalne Kasy Oszczędności podporządkować Min. Skarbu". Artykuł ten był już omawiany na łamach „Oszczędności" z dn. 15. X. r. b. Ze względu jednak na wagę poruszonego tematu i błędną, naszem zdaniem, tendencję podporządkowania k. k. o. Min. Skarbu, chcielibyśmy sprawę tę oświetlić nieco szerzej.

P. J Trink jako zasadniczy argument wysuwa, iż oddanie nadzoru Min. Spraw Wewnętrznych nad komunalnemi kasami oszczędności, ogniskującemi około 1/4 części całej kapitalizacji społeczeństwa, uniemożliwia Min. Skarbu całkowicie skuteczne prowadzenie jednolitej polityki kredytowej. Jaskrawym dowodem rozbieżności w polityce kredytowej. według autora, jest doba obecna. „Podczas gdy Ministerstwo Skarbu — pisze p. J. Trink — usilnie dąży do potanienia kredytu, co zresztą zasługuje na powszechne uznanie, komunalne kasy oszczędności, a więc Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, utrzymują wysokie koszty kredytu i niezmienione, wysokie stosunkowo stawki, płacone od wkładów oszczędnościowych. Tak więc, jak z jednej strony, zgodnie z tendencją światową, Ministerstwo Skarbu popiera ogólną falę potanienia kredytu, tak z drugiej strony kom. kasy oszczędn. stawiają tamę tej fali i uniemożliwiają obniżenie kosztów kredytu. Jak wiadomo, wysokość kosztów kredytu jest ściśle i wprost proporcjonalnie związana z poziomem stawek płaconych od wkładów. Otóż w myśl wyżej podanych tendencyj banki, obniżając stopę kredytową, zmuszone też były obniżyć stopę od wkładów. Natomiast komun. kasy oszczędności, trwając przy drogim stosunkowo kredycie, utrzymują nadal niezmienione, a wysokie stawki płacone od wkładów".

Musimy na wstępie zauważyć, iż władzą nadzorczą nad komunalnemi kasami oszczędności jest Minister Spraw Wewnętrznych działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a więc już w zasadzie nie może być rozbieżności w wykonywaniu nadzoru nad k. k. o. Jeśli jednak rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o k. k. o. oddaje pierwszeństwo Min. Spraw Wewnętrznych, to wypływa to z konieczności podporządkowania jednemu organowi władzy pewnej nierozerwalnej całości, jaką jest samorząd. Komunalnych kas oszczędności od komunalnego związku niepodobna bowiem oddzielić, nie zmieniając jednocześnie całej ich struktury. Albowiem trzeba sobie dobrze zdać sprawę, jak zrośnięte są te instytucje ze swą macierzą. Z woli związku komunalnego powstaje k. k. o., związek komunalny wpłaca jej kapitał zakładowy, on też gwarantuje za zobowiązania kasy conajmniej z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych, z jego organu stanowiącego wyłania się naczelny organ kasy — rada, która z kolei powołuje zarząd, i t. d.

Istotnym celem komunalnych kas oszczędności jest podniesienie życia gospodarczego, a co zatem idzie i kulturalnego. To zadanie jest również integralnym celem samorządu. W wykonaniu tego jednolitego programu pracy nie może być rozbieżności bez wielkiej szkody dla racjonalnej i celowej gospodarki. Oddanie nadzoru nad K. K. O. Min. Skarbu mogłoby łacno wprowadzić dezorganizację w życie komuny i zahamować lub znacznie utrudnić celową pracę związku komunalnego.

W twierdzeniu autora, iż „Ministerstwu Spraw Wewnętrznych brak należytej fachowości w sprawach finansowych, którąby zapewniła racjonalny rozwój działalności komunalnych kas oszczędności" kryje się wielkie niezrozumienie istoty samorządu. Gdybyśmy bowiem zgodzili się ze zdaniem p. J. Trinka, to wypadłoby nam konsekwentnie różnorodne funkcje związków komunalnych poddać nadzorowi różnych ministerstw. I tak: dziedzina popierania rolnictwa przez samorząd poddana byłaby nadzorowi Ministerstwa Rolnictwa, względnie Min. Reform Rolnych — zależnie czy dotyczyłaby produkcji, czy też meljoracji rolnej, dziedzina popierania handlu i przemysłu — nadzorowi Ministerstwa Przemysłu i Handlu, oświata samorządowa — nadzorowi Min. Wyznań Relig. i Ośw. Publicznego, drogi samorządowe — nadzorowi Ministerstwa Robót Publicznych i t. d. Samorząd zatem, jako pewna całość, mająca swoje niewątpliwe własne oblicze, przestałby istnieć. Fachowcy o wąskich specjalnościach rozwijaliby i doskonalili poszczególne dziedziny, nie bacząc i nie licząc się z całością potrzeb danej zbiorowości ludzkiej. Rozbieżność i sprzeczność poczynań święciłaby swój tryumf. Inny jest punkt widzenia fachowca finansisty, a inny samorządowca na zagadnienia kredytowe. Fachowiec finansista z całym spokojem, bez oglądania się na całość potrzeb ogółu, będzie popierał dwie, trzy, czy więcej dziedzin życia gospodarczego, może nawet ważkich, ale nigdy nie będzie dążył do zaspokojenia potrzeb możliwie jaknajszerszych, gospodarczo niżej stojących, warstw społeczeństwa. Dlatego też właściwy nadzór w sprawach polityki kredytowej komunalnych kas oszczędności może właśnie zapewnić Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ogniskujące w Departamencie Samorządowym całość zagadnień samorządowych.

Z kolei wypada nam odeprzeć zarzut, jakoby komunalne kasy oszczędności, płacąc wysokie odsetki od wkładów oszczędnościowych, utrzymywały niezmienioną i wysoką stopę procentową od udzielanych pożyczek, hamując tem samem usilne dążenia Min. Skarbu do potanienia kredytu w Polsce. W zasadzie słusznie p. J. Trink wskazuje, że wysokość kosztów kredytu jest ściśle i wprost proporcjonalnie związana z poziomem stawek płaconych od wkładów, jakkolwiek nie jest tu obojętna ich ruchliwość, „branżowość" wkładców i wysokość poszczególnych wkładów. Przy dużej bowiem ruchliwości wkładów instytucja finansowa jest zmuszona trzymać znaczne pogotowie pieniężne, które bądź złożone w gotówce nie procentuje, bądź trzymane na rachunkach à vista w innych instytucjach przynosi znikomy procent. Zwłaszcza odnosi się to do

komunalnych kas oszczędności, które mogą jedynie lokować wolną gotowiznę w określonych ustawą instytucjach kredytowych państwowych, samorządowych i Banku Polskim, płacących znacznie niższy procent, niżeli banki prywatne, lub też jak Bank Polski, który nie oprocentowuje zupełnie wkładów na rachunkach żyrowych. Wynikła stąd różnica między płaconemi odsetkami od wkładów, a otrzymywanemi od lokat gotówkowych, służących jako zabezpieczenie na wypadek wycofywania oszczędności, przerzucana musi być na kredytobiorców. Podobnie dzieje się, gdy wkłady są mało zróżniczkowane pod względem branż, z których pochodzą.

Drobne wkłady, na które w pierwszym rzędzie składają się oszczędności szkolnych kas, prowadzonych przez komunalne kasy oszczędności z tak wielką pieczołowitością i poświęceniem, przynoszą, biorąc rachunkowo, znaczne straty. Za przykład może nam posłużyć Komunalna Kasa Oszczędności miasta Warszawy, która na dziale szkolnych kas oszczędności w roku 1929 poniosła czystą stratę, wynoszącą okrągło zł. 142 tysiące. A jednak chlubą tej kasy jest 23.519 młodocianych wkładców i wielką zasługą społeczną, której ocenę wystawi przyszłość. Owe 142 tysiące złotych musi jednak znowu zaciążyć na kosztach kredytu.

Pomińmy jednakże powyższe zastrzeżenia, jak również i to, że k. k. o., udzielając stosunkowo drobnych pożyczek, zwiększają sobie prace manipulacyjne i tem samem podnoszą swe własne koszty handlowe, widoczne na zewnątrz w postaci droższego kredytu. Wysokość stawek procentowych płaconych od wkładów o tyle odbija się na kosztach kredytu, o ile byt swój dana instytucja opiera na zgromadzonych przez się wkładach. Niestety, musimy stwierdzić, że nie wszystkie komunalne kasy oszczędności zdobyły sobie tak znaczne wkłady i tylko na nich opierają swą działalność kredytową. Olbrzymia większość k. k. o., działających na obszarze województw centralnych i wschodnich, operuje kredytami banków państwowych i Polskiego Banku Komunalnego, które wielokrotnie przewyższają zgromadzone przez nie wkłady oszczędnościowe. Przeciętnie na kasę wypada tu, wyłączywszy z obliczeń oszczędności K. K. O. m. Warszawy, zaledwie 235 tysięcy zł. wkładów (podług stanu na dz. 1/VIII 1930 r.). W komunalnych kasach oszczędności województwa nowogródzkiego według stanu na dz. 1/I. 1930 r. wkłady oszczędnościowe wynosiły zł. 507.000.—, gdy w tymże czasie kredyty jedynie banków państwowych sięgały sumy zł. 2.250.000. Widzimy więc, że stosunek wkładów oszczędnościowych w komunalnych kasach oszczędności wojew. nowogródzkiego do uzyskanych kredytów, pochodzących jedynie z banków państwowych wyraża się, jak 1:4,4. W kasach tych oczywiście o wysokości stopy od pożyczek nie decyduje wysokość odsetek płaconych od wkładów, a wysokość kosztów kredytów bankowych. Koszty te, uwzględniając płacone odsetki, koszty przekazów, straty na walutach i opłaty za prowizje, w sumie wynoszą znacznie więcej, niżeli oprocentowanie wkładu oszczędnościowego. Dlatego też komunalne kasy oszczędności województw centralnych i wschodnich mogły obniżyć stopę procentową od udzielanych kredytów w tym samym stopniu co banki, nie zmieniając oprocentowania od wkładów oszczędnościowych.

Obniżenie odsetek od wkładów groziło wycofaniem z kas, mozolnie zgromadzonych większych wkładów, kilkunastotysięcznych, dla komunalnych kas oszczędności intratniejszych, które jednak, prócz zapewnienia bezpieczeństwa, zawsze dążą do większego oprocentowania. Pomnożyłyby one kapitały spekulacyjne. Nigdy nie należy zapominać, że lichwa wyrażająca się w 5% miesięcznie jest jeszcze — zwłaszcza na kresach wschodnich — zjawiskiem częstem. Lichwę tę w wysokim stopniu k. k. o. ukróciły, otwierając kredyt drobnym rolnikom, kupcom, przemysłowcom i rzemieślnikom, przed któremi wielkie banki z reguły były i są zamknięte.

Inna miara stosuje się do komunalnych kas oszczędności województw południowych i zachodnich, skoro średnio na jedną kasę przypada wkładów oszczędnościowych (w/g stanu na dz. 1. VIII. r. b.) zł. 1.679.000, jakkolwiek i tu mogą znaleść się wyjątki. Koszty kredytów uzależnione są w tych kasach od stawek procentowych wkładów znacznie silniej, niżeli w poprzednio scharakteryzowanych. To też odsetki płacone od wkładów nie odbiegają zbytnio, a częściej są niższe, od przeciętnych, oficjalnie podawanych Głównemu Urzędowi Staty-

Odsetki płacone przez banki kred. krótk. od wkładów[1])	Liczba banków	Przeciętna stopa % banków z kapitałem ponad 5 milj.	Przeciętna stopa % banków z kapitałem do 5 milj.
1) à vista:			
czekowych	14	5,64	5,56
innych	10	5,85	6,30
2) terminowych od 14 dni do 3 miesięcy	14	7,19	6,98
3) terminowych ponad 3 miesiące	13	7,73	7,58

Odsetki płacone przez K. K. O. woj. Śląskiego od wkładów[2])	Stopa % kas zasobnych w wkłady oszczędnościowe	Stopa % kas mniej zasobnych w wkłady oszczędnościowe
1) na r-kach bieżących	5	4½
2) oszczędnościowych à vista .	6	5
3) oszczędn. miesięcznych . . .	7	6
4) oszczędn. kwartalnych . . .	7½	6½
5) oszczędn. półrocznych . . .	8½	7½
6) oszczęd. rocznych	9	8½

[1]) Zestawiono według „Wiadomości Statystycznych" Nr. 16 z 20 sierpnia 1930 r.

[2]) Zestawiono w/g okólnika Związku Komunalnych Kas Oszczędności Województwa Śląskiego z dn. 25 lipca 1930 r.

stycznemu przez kilkanaście najpotężniejszych w Polsce banków prywatnych.

A teraz zobaczmy, jak się kształtuje stopa procentowa od kredytów. Otóż według oficjalnych danych ogłaszanych przez Główny Urząd Statystyczny, banki prywatne w lipcu r. b. stosowały stopę procentową 11,18 — 11,28%, gdy komunalne kasy oszczędności województwa śląskiego, począwszy od 25 lipca r. b., pobierają:

1) od pożyczek wekslowych zwykłych i od pożyczek na skrypty dłużne oraz pożyczek wekslowych kupieckich 9 — 11%,

2) od pożyczek hipotecznych na cele budowlane i remont w okręgu ścisłej działalności danej kasy 8½ — 9%,

3) od pożyczek, jak wyżej, udzielanych poza terenem ścisłej działalności kasy 9½ — 10%,

4) od pożyczek hipotecznych na cele ogólne 11%,

5) od kredytów w rachunku otwartego kredytu oraz bieżących — według ustawy,

6) od pożyczek na zastaw ruchomości z wyjątkiem papierów wartościowych i towarów — według ustawy.

Dla ścisłości zaznaczamy, że stawki te nie obejmują kosztów porta, damna i opłat stemplowych. Oprocentowanie specjalnych pożyczek udzielonych ze specjalnych funduszów pozostawione jest kasom do wewnętrznego uregulowania.

Powyżej zestawione stawki procentowe tak płacone, jak i pobierane przez najzasobniejsze w wkłady śląskie komunalne kasy oszczędności i najpotężniejsze w Polsce banki, mówią aż nadto za siebie. Niema więc rozbieżności w polityce potanienia kredytu.

A. Słomiński

Budżet komunalnej kasy oszczędności

Preliminarz budżetowy na rok następny, należycie i ze znajomością warunków, w jakich k. k. o. pracuje, nakreślony, jest dla komunalnej kasy oszczędności drogowskazem i zarazem punktem oparcia w rozwoju jej operacyj w nowym roku gospodarczym. Każda instytucja finansowa, na zdrowych zasadach organizacyjnych oparta, każdy związek społeczny, czy to w najwyższym swym rozwoju będący, jak państwo, czy jako gmina samorządowa, czy organizacja społeczna, rok rocznie skrupulatnie układa preliminarz budżetu czyli segreguje możliwe wydatki i wpływy, aby zorjentować się wśród nich i ustalić plan dróg, po których normalny jej rozwój się potoczy. Od tego, w jakim stopniu prawdopodobieństwo osiągniętych wyników stoi do rzeczywistości, zależy, czy budżet będzie więcej, czy mniej realny. Osiągnięcie jaknajwiększej wykonalności zamierzeń budżetowych będzie świadectwem zdolności administracyjnej kierowników instytucji, opracowanie jak najbardziej realnego budżetu zaświadczy o ich umiejętności orjentowania się w warunkach i sposobach pracy w tejże instytucji. Budżet dla państwa jest koniecznością państwową, nie tyle, żeby bez niego nie można było państwem rządzić, ale że bez niego planowa gospodarka jest nie do pomyślenia. Budżet dla komunalnej kasy oszczędności jest tem ważniejszy, że bez niego nie można nigdy zagwarantować pewności wkładów i racjonalności udzielanych kredytów.

I jakkolwiek przewidywania budżetowe rzadko pokrywają się z osiągniętemi wynikami w stu procentach, tylko zgóry nakreślona budżetem równowaga gospodarcza kasy umożliwia skoordynowanie na pewien okres czasu wysiłków.

Budżet dla każdej instytucji jest granicą, do jakiej w normalnych warunkach może ona wydatkować na cele administracyjne. Rzecz prosta, że ze zmniejszeniem się jej operacyj, jej działalności — muszą nastąpić nawet w już uchwalonym budżecie ograniczenia. Z drugiej strony ze wzrostem działalności następuje konieczność rozszerzenia ram budżetowych. Każda rozwijająca się komunalna kasa oszczędności w budżecie swym przewiduje rozwój, a co zatem idzie i nowy preliminarz dostosowuje do tego przewidywanego rozwoju. Jeśli jednak rozwój ten postępuje w większem, niż przewidywano tempie, konieczność przekroczenia budżetu występuje dość jaskrawo. Jednakże tak przy ograniczeniach budżetu, jak przy rozszerzaniu jego ram, winien być zachowany pewien stosunek. Pożądanem byłoby, aby ten stosunek był prostą proporcjonalnością. Jeśli będzie większy, występuje tu zjawisko rozwoju o dość wątpliwej wartości, jeśli mniejszy, nastąpić może przeciążenie pracą (szczególnie personelu), w każdym razie tak przy pierwszem, jak i przy drugiem zjawisku konieczna jest nadzwyczajna skrupulatność, miernikiem której będą korzyści tak ogółu, korzystającego z usług kasy, jak i samej kasy.

Projekt budżetu k. k. o. ogłosiliśmy z końcem ubiegłego roku w Nr. 23 „Oszczędności“ z dnia 15 grudnia 1929 r. i może on w dalszym ciągu służyć zarządom kas przy układaniu budżetów na rok przyszły. Zaznaczamy, że ujęcie w jednolite ramy schematyczne wszystkich poszczególnych wpływów i wydatków k. k. o. byłoby rzeczą nadzwyczaj trudną i o wątpliwej, zdaje się, wartości. Dlatego też w naszym projekcie preliminarza budżetowego uwzględniliśmy przedewszystkiem pozycje najczęściej spotykane, ograniczając się w jego szczegółowem rozbudowywaniu, jakkolwiek projekt nasz jest dość szczegółowy i sądzimy, że na tyle szczegółowy, by mógł z łatwością w swej objętości skondensować wszystkie zamierzenia kasy.

W obecnej notatce pragniemy rzucić kilka nasuwających się nam myśli w związku z wypełnianiem przez kasy poszczególnych rubryk naszego projektu preliminarza i opracowywania jego całości.

Dwie są zasadnicze znajomości potrzebne dla ułożenia dobrego budżetu. Pierwszą będzie znajomość wyników pracy lat poprzednich. Ponieważ budżet na dany okres administracyjny jest wytknięciem pewnego odcinka drogi, po której życie gospodarcze kasy ma iść zgodnie z naszym zamiarem, przez ciąg tego okresu, znajomość tego wszystkie-

go, co kasa już posiada w zasobie swych doświadczeń, jest rzeczą konieczną. Należy przed układaniem budżetu na rok nowy zbadać skrupulatnie stosunek budżetów lat poprzednich do ich wykonania. Jeśli znajdzie się tam jakaś liczba odchyleń, należy ustalić ich przyczyny; rzeczy, które pokrywają się — przyjąć za pewną podstawę do przewidywań na okres nowy. I tak ustalić trzeba — stosunek wydatków personalnych do rozwoju operacyj, stosunek procentów otrzymanych netto do wzrostu wkładów. koszty inkasa i jego zyski, wysokość kredytów banków, a korzyści, osiągane z różnicy procentów pobieranych i płaconych, czy z tytułu pośrednictwa. Wyprowadzone na tej podstawie przeciętne pozwalające się zastosować do stosunków i możliwości finansowych kasy w obecnej chwili, pozwolą w jaknajszerszym zakresie uczynić budżet nowy prawdopodobnym, nawet realnym. Bez zaznajomienia się z temi danemi nikt nie powinien do prac budżetowych przystępować.

Drugą znajomością nieodzowną jest znajomość lokalnych stosunków finansowych. Jakkolwiek pokrywa sie ona w wielu wypadkach z pierwszą, posiada jednak i swe odrębne znaczenie. Tu powinien zarząd kasy zdać sobie sprawę ze zdolności kapitalizacyjnej miejscowego rynku gospodarczego, z dokładności kredytowej, z wypłacalności, zamożności mieszkańców. Dane dla tych rzeczy znajdzie w bilansach kasy, ale więcej jeszcze znaczy tu jego własna orjentacja w stosunkach. Do tego dodać należy jeszcze jedną uwagę. K. k. o. nie jest instytucją obliczoną na duże zyski, czynnik spekulacyjny winien być wyeliminowany z jej zamierzeń na przyszłość. Jednakże nie wolno jej być instytucją deficytową. W dziedzinie propagandy nie może zatem pominąć działów, które jej zysków bezpośrednich przynosić nie będą (np. propaganda oszczędności szkolnej), ale nie może także poświęcać im za wiele energji, nie może podnosić stopy procentowej płaconej ze szkoda dla kredytobiorcy, który różnicę musi wyrównywać; w dziedzinie uzyskiwania kredytów bankowych nie może zapominać, że ich znaczne wykorzystanie przyczyni się do ożywienia lokalnego tętna gospodarczego, ale też nie powinna uzyskiwać tych kredytów za wszelką cenę.

Z temi tendencjami na uwadze powinien przystepować zarzad k. k. o. do szczegółowego określenia sum budżetowych. Najznaczniejszemi dochodami kasy bedzie zawsze różnica miedzy odsetkami płaconemi od wkładów oszczednościowych i lokat bankowych a pobieranemi od pożyczek. Granice odsetek pobieranych od pożyczek ustala prawo o lichwie pieniężnej, granicę odsetek płaconych winien ustalić Zarzad po zorjentowaniu się w opłacalności przyjmowanych lokat. Zaznaczyć należy, że ogólnie przyjete zasady taniości wkładów, wymagalnych na każde żadanie, zaś zwiekszajacej sie stopy procentowej, płaconej od lokat terminowych, jest przez niektóre kasy niezbyt respektowane. Przy układaniu preliminarza winna być jednak poważnie wzięta w rachubę.

Najwiekszym wydatkiem są w każdej k. k. o. koszty personalne I tu zaznaczyć musimy, że wysokość wynagrodzenia i liczebność personelu, winna się znajdować w stosunku prostej proporcjonalności. Nadmienić należy, że korzystniejszy jest mniejszy, ale zato dobrze płatny, a wykwalifikowany personel. Drugie miejsce zajmą koszty druków, manipulacji i t. p. w tej dziedzinie należy wziąć pod uwagę, że uprawnienie manipulacyjne jest podstawą taniości tej kategorji kosztów handlowych.

W dziale V i VI preliminarza (w/g naszego projektu) w części wydatków uwzględniane zostają wydatki gospodarcze i ruchomości. Zaznaczyć tu musimy, że należy preliminować w tym dziale wydatki tylko konieczne. Unikać należy pewnej rozrzutności w urządzaniu lokalu, nabywania mebli. K. k. o. powinna być przedewszystkiem sama wzorem oszczędności.

Ułożony z zachowaniem tych uwag budżet powinien być podstawą planowej pracy kasy. Jak statut jest podstawą organizacyjno-prawną istnienia kasy, tak budżet jest fundamentem ustawy organizacyjno-gospodarczej. Jego równowaga i wykonalność zapewni normalny rozwój jej operacyj, zaś stracenie tej równowagi, odskocznia od budżetu, wytwarza stan przejściowej choroby mniej lub więcej groźnej. Określone zamierzenia budżetowe pozwolą zawsze do tej równowagi wrócić. Zapobiegać odchyleniom można przez ciągłą i sumienną kontrolę budżetu, porównywanie wyników osiągniętych z nakreślonym uprzednio planem.

Życie jednakże tworzy niespodzianki. Kasa posiadająca sumiennie opracowany budżet może ich się zawsze spodziewać z dwu źródeł. Pierwsze z nich to nieprzewidziany kryzys gospodarczy lokalny czy też ogólny, wytrącający z równowagi gospodarczej teren, na którym kasa pracuje, lub nawet całe państwo. Przykładem ostatni przewlekły kryzys w rolnictwie. Kryzys ten może być nagły — np. ograniczenia kredytowe centralnych instytucyj kredytowych, zmiana waluty za rządów prof. Grabskiego Wł., narażający na dotkliwe straty doraźnie lub zmuszający do ograniczenia działalności na czas dłuższy. Jest to niespodzianka bolesna, dzięki której budżet już w ciągu roku pracy musi być albo zmieniony, albo, mimo pozostawienia go bez zmian, nierespektowany.

Drugiem źródłem niespodzianem może być nagły i nieprzewidziany rozrost działalności kasy, zmuszający do rozszerzania granic budżetu. O ile pierwsze źródło nierespektowania przynosi kasie stratę, drugie dodatnio wpływa na jej działalność.

Już wkrótce Zarządy kas przystąpią do opracowania preliminarzy budżetowych, które po zatwierdzeniu ich przez Rady kas staną się dla Kas podstawą działalności, od której odstąpić nie wolno. Niechże przedkładane preliminarze wykażą wiele znajomości warunków działalności kas i będą po zatwierdzeniu ich przez odpowiednie organy trwałą podstawą wysiłków, nie zaś ciężkim kamieniem, zwisającym u szyi Zarządu kasy przez cały okres gospodarczy jego działalności.

Stanisław Sakłak

Z Biura Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych

W dniu 6 b. m. obradowała Rada Biura Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych pod przewodnictwem prezesa PKO. p. Grubera.

W zebraniu uczestniczyło i parę osób z poza składu Rady zaproszonych przez p. Prezesa. Jako członkowie Rady obecni byli przedstawiciele Zw. Związków i Związków okręgowych kas oszczędności, przedstawiciele Zjednoczenia Spółdzielni rolniczych i Centralnej Kasy Spółdzielczej, przedstawiciele związku spółdzielni wojskowych, związku spółdzielni Żydowskich, przedstawiciele B. G. K., P. B. Rolnego i P. B. Komun. Przyjęto do wiadomości przygotowaną przez BZIO odezwę na „Dzień Oszczędności" oraz oświadczenie Zrzeszeń spółdzielczych o tem, że w r. b. połączyły obchód „Dnia Oszczędności" z „Dniem Spółdzielczym", co uniemożliwia im organizowanie dodatkowo drugiego dnia obchodu. Dłuższą część zebrania zajęło rozpatrzenie sposobów uświetnienia przyjazdu do Polski Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego. Uznano za słuszne, aby jako gospodarz przyjęcia występowała Rada Biura Zjazdów K. O. i za pożądane aby zwołać ogólny Zjazd instytucyj pracujących pod hasłem gromadzenia oszczędności. Zjazd taki miałby mieć charakter uroczysty ze względu na przybyłych gości i propagandowy dla szerzenia idei zorganizowanej oszczędności w społeczeństwie.

Ponadto przedstawiciele Kom. K. O. oświadczyli gotowość zwołania specjalnego Zjazdu tychże Kas. Czy równolegle miałby się odbyć i specjalny zjazd organizacyj spółdzielczych, o tem jeszcze zadecydują te organizacje same.

Oczywiście zjazd musi dać i odpowiednią sposobność do towarzyskiego nawiązania stosunków między ludźmi pracującymi na polu oszczędności w kraju oraz między tymiż a przybyłymi gośćmi.

Członkami Komitetu są ludzie o znanych na polu międzynarodowego ruchu oszczędnościowego nazwiskach, jak Margr. De Capitani D'Arzago b. włoski minister rolnictwa, Sir Spencer Portal Prezes Związku Banków Oszczędnościowych angielskich, senator Lébert prezes najwyższej komisji dla spraw kas oszczędności w Paryżu, p. Pospišil gubernator Banku Narodowego Czechosłowackiego, b. minister skarbu Rzeszy Niemieckiej dr. Scholz, dyrektor związku austrjackich kas oszczędności dr. Stiegleitner. Liczba członków Komitetu wynosi 49 osób i tyluż zastępców. Krajów reprezentowanych w nim wraz z Polską 16.

Ze Związku Związków K. K. O.

W dniu 6 b. m. obradowało Prezydjum Zw. Związków K. K. O. pod przewodnictwem p. prezesa Zdanowskiego. Prezydjum rozpatrywało obecny stan rzeczy w Kasach Oszczędności w związku z restrykcjami kredytowemi Banku Polskiego. Uznając za wskazaną dalszą dotychczasową ostrożność w polityce kredytowej kas. o., postanowiono jeszcze przeprowadzić rozmowy w kierunku takim, aby sprawy w indywidualnych wypadkach były przez B. P. przychylnie załatwiane.

Następnie Prezydjum omawiało ustosunkowanie się Związku Związków do Biura Zjazdów Instytucyj oszczędnościowych. Uznano przytem za wskazane dążyć do zmiany charakteru tej organizacji, by łączyła w sobie tylko organizacje szczytowe kas oszczędności , spółdzielni czy Towarzystw oszczędnościowych i instytucje finansowe państwowe z wykluczeniem przynależności jednostek wchodzących już w skład swych specjalnych związków, jak to było dotychczas.

Zarazem przyjęto zasadę, aby w przewidzianym na czerwiec r. 1931 zjeździe warszawskim Rady Międzynar. Instytutu Oszczędnościowego Biuro Zjazdów objęło rolę gospodarza.

W związku z tym projektowanym Zjazdem omówiono pożytek zwołania Zjazdu K. K. O., który winien się równocześnie odbyć w Warszawie i Zjazdu ogólno-oszczędnościowego łącznie ze spółdzielniami któryby się mógł odbyć nazajutrz. Omówiono także przedwstępnie zakres wystawy obrazującej działalność K. K. O., którą przewiduje się urządzić w okresie Zjazdów.

W końcu omówiono sprawę stałej komisji porozumiewawczej z K. K. O. Czechosłowackiemi. Posiedzenie tej komisji projektuje się odbyć jeszcze w r. b. Jako tematy wysunięto wzajemne zapoznanie się z ustawodawstwem obu krajów oraz obmyślenie sposobów współdziałania w zakresie wymiany personelu pracowniczego.

Komunikaty Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczęd.

Poniżej podajemy do wiadomości zrzeszonych kas wzory oświadczeń (doniesień), uzgodnione z Generalną Dyrekcją Loterji Państwowej, w sprawie ustanowienia kaucyj na rzecz Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej, za pomocą książeczek oszczędnościowych komunalnych kas oszczędności. Doniesienie A wypełnia klijent i pozostaje ono w aktach kasy, jako dowód złożenia przez klijenta książeczki oszczędnościowej, jako kaucyj do dyspozycji Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej. W myśl wyjaśnień Ministerstwa Skarbu z dn. 7 czerwca 1930 r. L. D. V. 3990/6/30 i z dn. 22 października 1930 roku Nr. D. V. 8311/6, udzielonych Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej, dokument (vide doniesienie A) zawierający oświadczenie, że wystawca dokumentu składa komunalnej kasie oszczędności książeczkę

DO
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

....

Nr. książeczki ....

Właściciel ....

A.

DONIESIENIE

o złożeniu książeczki wkładkowej K. K. O. jako kaucji.

Niniejszem donoszę, że moją książeczkę wkładkową Komunalnej Kasy Oszczędności ....
wydaną na nazwisko ....
....
opiewającą na Zł. .... gr. ....
słownie Zł. ....
....
złożyłem dn. .... 19 r.
w Komunalnej Kasie Oszczędności ....
....
jako kaucję zastrzeżoną na rzecz Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej i do jej swobodnej dyspozycji na czas aż do odwołania, wskutek czego zrzekam się na czas pozostawania tejże książeczki w węźle kaucyjnym prawa do dysponowania złożoną przezemnie gotówką.

Natomiast zastrzegam sobie prawo swobodnego dysponowania nadwyżką kwoty pozostałą wskutek oprocentowania złożonej kaucji.

.... *dnia* .... *19* .... *r.*

Imię i nazwisko oraz dokładny adres składającego: ....
....

K. K. O. K. K. O. K. K. O.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI

....

Nr. książeczki ....

Właściciel ....

B.

DONIESIENIE

Niniejszem donosimy, że książeczkę wkładkową K. K. O. ....
.... wydaną na nazwisko
P. ....
w ....
opiewającą na Zł. .... gr. ....
słownie Zł. ....
....
przyjęliśmy jako kaucję, zastrzeżoną na rzecz Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej i do jej swobodnego dysponowania na czas aż do odwołania.

Natomiast zastrzega się właścicielowi książeczki prawo swobodnej dyspozycji nadwyżką kwoty powstałą skutkiem oprocentowania złożonej kaucji.

.... *dnia* .... *19* .... *r.*

(Podpis K. K. O.)

....

K. K. O. K. K. O. K. K. O.

DO
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

....

Nr. książeczki ....

Właściciel ....

C.

DONIESIENIE

**o zwolnieniu książeczki wkładkowej Komunalnej Kasy Oszczędności ....
.... z węzła kaucyjnego.**

Powołując się na doniesienie
z dnia .... 19 .... r.
Generalna Dyrekcja Loterji Państwowej zawiadamia o zwolnieniu znajdującej się w jej depozycie K. K. O. ....
Nr .... książeczki wkładkowej
Nr. ....
wydanej na nazwisko P. ....
....
z węzła kaucyjnego z dniem ....

Warszawa, dnia .... *19* ....

**GENERALNA DYREKCJA
LOTERJI PAŃSTWOWEJ**

Książeczkę Nr. .... otrzymałem

Podpis właściciela książeczki:

....

wkładkową tejże kasy jako kaucję do dyspozycji Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej, podlega, zgodnie z ustępem pierwszym art. 82 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych, opłacie w wysokości 0,1% od wymienionej w oświadczeniu sumy, na którą książeczka opiewa.

Doniesienie B wypełnia komunalna kasa oszczędności i wydaje go klijentowi wraz z doniesieniem C. Gotowe druki oświadczeń (doniesień) w sprawie ustanowienia kaucyj na rzecz Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej za pomocą książeczek komunalnych kas oszczędności są do nabycia w Samorządowym Instytucie Wydawniczym.

Wiadomości bieżące

KRONIKA KRAJOWA

„Koło Ciułaczy" w Łodzi.

Ukazało się w druku sprawozdanie „Koła Ciułaczy" przy Robotniczym Banku Spółdzielczym w Łodzi. Okres działalności koła, który obejmuje sprawozdanie, to czas od 1 września 1929 r. do 30 sierpnia 1930. Na wstępie sprawozdania umieszczono piękny apel do „Ciułaczy". Dalej sprawozdanie charakteryzuje okres operacyjny, jako nadzwyczajnie ciężki dla idei ciułactwa. Mimo jednak tego kryzysu, jaki panuje w przemyśle i handlu, dzięki żywotności idei i sprężystej organizacji „Koło Ciułaczy" pochlubić się może znacznym dorobkiem. I tak: Liczba zbiornic w szkołach wzrosła z 80 na 122, (52.5%), wpływy z znaczków ciułaczych wyniosły zł. 66.874.20 wobec zł. 54.047.70 z poprzedniego roku operacyjnego (wzrost o 23.7%) Kart ciułaczych wydano w okresie sprawozdawczym 30.818, zrealizowano przez przeniesienie sum uciułanych na książeczki oszczędności — 14.021 kart; wydano nowych książeczek oszczędnościowych ciułaczom 2.948. Razem wszystkich książeczek oszczędności, wydanych ciułaczom, pozostaje w obiegu 7.434 sztuki.

Sprawozdanie zawiera wiele ciekawego materjału statystycznego. Poniżej podajemy tablicę porównawczą uwidoczniającą rozwój ciułactwa w szkołach.

Rok szkolny	Liczba szkół na'. do Koła Ciuł.	Procentowy wzrost o	Liczba uczniów w tych szkołach	Procentowy wzrost o	Wpływy ze sprzed. znaczków	Procentowy wzrost	Przeciętny wpływ na 1 szkołę	Przeciętny wpływ na 1 ucznia
					Zł.		Zł.	Zł.
1925/6	8	—	2 300	—	1.730 60	—	216.30	0.75
1926/7	13	62.5%	4.375	90.2%	4.436 20	156%	342.01	1.02
1927/8	23	76 9%	9.605	119.5%	18.824.50	324%	818.46	1.96
1928/9	80	247 8%	25.318	163 5%	54 047.70	187%	675.60	2.13
29/30	122	52.5%	36.220	43.0%	66 874 20	23.7%	548.15	1 84

Robotniczy Bank Spółdzielczy przeznacza corocznie po zł. 250.— na nagrody ciułacze, które w myśl regulaminu „Koła Ciułaczy", przyznaje specjalna komisja, złożona z przedstawicieli Banku i szkolnictwa. Komisja ta przyznała w roku bieżącym 3 nagrody pieniężne po zł. 25.— każda za gorliwe i wytrwałe ciułanie w okresie trzechletnim. Nadto celem poparcia ideologji ciułactwa przyznawane są nagrody honorowe w postaci dyplomów uznania tym szkołom, które w ostatnim roku, względnie w ostatnich trzech latach, najwybitniej wyróżniły się w krzewieniu ciułactwa wśród swych uczniów.

„Koło ciułaczy" pracuje w ścisłej łączności z Komitetem Krzewienia Oszczędności w szkole. W skład komitetu wchodzą przedstawiciele władz szkolnych, nauczycielstwa, „koła ciułaczy" i Zarządu Robotniczego Banku Spółdzielczego, który jest centralą finansową komitetu.

Dla celów propagandowych komitet wydał w okresie sprawozdawczym 2000 tablic propagandowych, które rozesłano szkołom zo pośrednictwem władz szkolnych. Celem nadzoru nad ciułactwem ustanowiono, za zgodą kuratorjum Łódzkiego Okręgu Szkolnego, specjalnego delegata do spraw ciułaczych w szkołach. Na początku ubiegłego roku szkolnego rozpisano konkurs na rysunek dyplomu uznania dla szkół, wyróżnianych za wydatne krzewienie oszczędności. Nagrody konkursu wynosiły: I — zł. 250, II — zł. 150, III — zł. 100. Nagrody wypłacił Robotniczy Bank Spółdzielczy, zaś projekt, nagrodzony I nagrodą został reprodukowany.

Sprawozdanie kończy uwaga o sposobie przezwyciężenia obojętności przez „Koło Ciułaczy". W myśl tego planu „Koło Ciułaczy" stopniowo wdraża młodzież do oszczędzania, aby wytworzyć w ten sposób przyzwyczajenie oszczędzania takie, które stałoby się drugą naturą. Cel piękny bardzo i rezultat niedaleki.

Sprawozdanie powyższe ma dla nas wartość nietyle może ze względu na zawarte w niem dane cyfrowe, jakkolwiek zebrana suma zł. 66.874.20 stanowi wcale pokaźną cyfrę. Dla nas ma większe znaczenie to, że młodzież wdraża się do oszczędzania, że na tym odcinku zaczęta praca przynosi plony piękne już teraz, jakkolwiek cel jej jest głębszy i dalszy niż owo zgromadzenie sumy około 70 tysięcy złotych. Celem tym wychowanie społeczeństwa w tym duchu, by obywatel, poprzestając na małem, pozbawiając się częstokroć doraźnych przyjemności, pracował dla swej przyszłości i drobny swój grosz odkładał. A z groszy tych stworzą się złote, setki złotych, tysiące, które umożliwią spokojny, trwały i pewny rozwój gospodarstwa i wykorzystanie wszystkich sił społecznych.

Rozwój Gminnej Kasy Poż.-Oszczędnościowej w Śniadowie pow. Łomżyńskiego.

Stan Gminnej kasy poż.-oszcz. w Śniadowie w latach 1926 — 1929 przedstawiał się następujaco:

	1926 r.	1927 r.	1928 r.	1929 r.
kapitał zakładowy	4.500	4.676	5.046	5.412
„ zasobowy				912
wkłady	755	2 707	24 224	30 370
wierzyc. kasy (długi)	10.000	5 394	19.094	24.886
Dłuż. kasy (pożyczki)	14 380	13.457	50.662	63,058

Z zestawienia powyższego widać, że Gminna Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa w Śniadowie ugruntowała swój byt na zdrowych podstawach, wkładach oszczędńościowych, które w końcu 1929 stanowiły pokaźną sumę zł. 30370. — Rozwój zatem Kasy, o ile nadal w tym kierunku będzie postępować jej praca, jest zapewniony.

Z. K. K. O. pow. Ostrołęckiego.

Na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w Ostrołęce w dniu 29. IX. r. b. zatwierdzono sprawozdanie z działalności k. k. o. pow. Ostrołęckiego za r. 1929 oraz bilans i zamknięcie rachunkowe, tudzież projekt rozdziału zysków za ten okres w kwo-

cie 6.813 zł. 38 gr. Suma ta została przelana na kapitał zasobowy kasy.

Równocześnie Sejmik zwrócił uwagę zarządu kasy na stosunkowo wysoka kwotę unieruchomioną w wekslach protestowanych oraz wskazał na konieczność prowadzenia intensywniejszej akcji oszczędnościowej wśród ludności, a zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej.

Na posiedzeniu tem przy omawianiu spraw kasy zaznaczono również, że lustracje, przeprowadzone z ramienia władz nadzorczych, Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności oraz banków państwowych, wykazały dobry rozwój i fachowe kierownictwo kasy.

Z. K. K. O. pow. Sandomierskiego.

Wydział Powiatowy w Sandomierzu na posiedzeniu, odbytem w dn. 11. X. r. b. m. in. sprawami uchwalił statut Powiatowego Funduszu Emerytalnego. Kapitał emerytalny wynoszący około zł. 100.000,— zostanie ulokowany w K. K. O. pow. Sandomierskiego i tem samem będzie służyć potrzebom miejscowej ludności.

Udział kapitału zagranicznego w spółkach akcyjnych polskich.

W dniu 1 stycznia r. b. na terenie całej Polski istniało 1408 spółek akcyjnych przemysłowych, handlowych i finansowych (bez towarzystw asekuracyjnych) o kapitale akcyjnym zł. 3.448.628.000, czyli przeciętnie na jedną spółkę akcyjną przypadało zł. 2.449.000.

Najwyższa przeciętna kapitału akcyjnego przypada w przemyśle górniczo-hutniczym, bo wynosi ona zł. 17.815.000, dalej idą elektrownie z przeciętną zł. 7.805.000, następnie przemysł naftowy zł. 6.911.000 i banki zł. 3.760.000. Najniższa przeciętna kapitału akcyjnego przypada na spółki handlowe, a mianowicie 408.200 zł.

Udział kapitału zagranicznego w polskich spółkach akcyjnych przedstawia się następująco:

Na ogólną sumę kapitału zakładowego spółek akcyjnych **przemysłu metalowego** w Polsce, wyrażającego się cyfrą zł. 235.368.435 udział kapitału zagranicznego stanowi zł. 54.445.500. Udział ten pod względem narodowości przedstawia się w ten sposób:

Niemcy	Zł. 15.714.813
Austrja	„ 11.622.757
Belgja	„ 8.349.625
Czechosłowacja	„ 3.183.900
Stany Zjednoczone Amer. Półn.	„ 2.905.480
Francja	„ 3.480.000
Holandja	„ 6.093.750
Anglja	„ 2.072.175
Włochy	„ 468.000
Danja	„ 280.000
Gdańsk	„ 275.000

Udział kapitałów zagranicznych **w przemyśle chemicznym** w Polsce przedstawia się następująco:

Stany Zjednoczone Amer. Półn.	Zł. 13.433.000
Anglja	„ 14.972.000
Czechosłowacja	„ 110.000
Kapitał anglo - czeski	„ 130.000
Austrja	„ 1.748.000
Belgja	„ 10.902.000
Francja	„ 7.027.000
Gdańsk	„ 2.070.000
Holandja	„ 174.000
Łotwa	„ 2.018.000
Niemcy	„ 6.070.000
Szwajcarja	„ 7.222.000
Szwecja	„ 11.779.000

ogółem w przemyśle chemicznym zaangażowane jest zł. 77.665.000 kapitału zagranicznego, wobec zł. 206.336.000 całego kapitału akcyjnego wszystkich spółek akcyjnych przemysłu chemicznego.

Ogólna suma kapitału akcyjnego **spółek handlowych** wynosi zł. 59.608.842. W sumie tej mieści się udział kapitału zagranicznego w sumie zł. 6.237.192, przyczem więcej niż połowa tej kwoty przypada na kapitały angielskie — udział poszczególnych państw w kapitale zakładowym spółek handlowych w Polsce przedstawia się następująco:

Stany Zjednoczone Am. Półn.	Zł. 694.200
Anglja	„ 3.219.000
Austrja	„ 411.232
Belgja	„ 123.000
Czechosłowacja	„ 220.000
Francja	„ 352.000
Gdańsk	„ 335.060
Niemcy	„ 400.000
Szwajcarja	„ 26.700
Szwecja	„ 384.000
Węgry	„ 75.000

Unieważnione akcje Banku Polskiego.

Jak wiadomo, Komunalne Kasy Oszczędności mają prawo nabywać na rachunek własny akcje Banku Polskiego. Ponieważ, jak to już pisaliśmy, przy zagubieniu, zniszczeniu lub okradzeniu akcji, Bank Polski w bardzo łatwy sposób wydaje duplikat akcji, mogą więc na tem tle wynikać nadużycia. Dla orjentacji Zarządów Kas podajemy wobec tego wykaz ostatnio unieważnionych akcyj Banku Polskiego:

1 akcja	Nr. 739501	na nazwisko		Kazimierz Karpiński
1 „	Nr. 14338	„	„	Antoni Garmiszewski
1 „	Nr. 402080	„	„	Alfred Kleczkowski
1 „	Nr. 31326	„	„	Józef Forkasiewicz
1 „	Nr. 244907	„	„	Władysław Koznaus
1 „	Nr. 12559	„	„	Bronisław Pasławski
1 „	Nr. 321219	„	„	Tadeusz Stanowski
1 „	Nr. 321227	„	„	Wiktor Gryglewski
1 „	Nr. 335745	„	„	Stanisław Szychowski
1 „	Nr. 246708	„	„	Bronisław Heilman
1 „	Nr. 297109	„	„	Maksymiljan Gorecki

Procenty od pożyczek w budżecie m. Łodzi.

Urząd wojewódzki w Łodzi zwrócił się do Magistratu m. Łodzi w sprawie zamieszczenia w budżecie na rok przyszły pozycji na opłacenie procentów dla posiadaczy obligacyj miejskich z dawnych czasów. Magistrat, w myśl tego zarządzenia władz nadzorczych, postanowił preliminować odpowiednią sumę na rok przyszły.

Długi państwowe Polski.

Stan zadłużenia Państwa Polskiego, przy uwzględnieniu długów wewnętrznych i zagranicznych wynosi przeszło 470 miljonów dolarów.

W porównaniu z innemi państwami zadłużenie Polski jest stosunkowo niskie. Przeciętnie przypada na jednego mieszkańca około 15 dolarów. Z wszystkich naszych wierzycieli Stany Zjednoczone Ameryki Północnej skupiają 3/4 naszego zadłużenia zagranicznego.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Kasy Oszczędności w Hiszpanji.

Początków organizacji kas oszczędności w Hiszpanji szukać należy w inicjatywie dobroczynności. Pierwsze tego rodzaju instytucje, powstałe dzięki inicjatywie prywatnej, zajmowały się gromadzeniem drobnych oszczędności i służeniem zyskami, skądinąd bardzo nikłemi, celom, streszczającym się do dobroczynnej działalności wyrwania ze szponów lichwy biedoty, przez tworzenie Towarzystw Dobroczynności.

Z tej racji pierwsze placówki oszczędnościowe w Hiszpanji prowadzić musiały żywot skromny, bez skoordynowania swych wysiłków, bez oparcia ich o jakiekolwiek podstawy prawne. Dopiero dzięki zabiegom prywatnym wyszły trzy dekrety królewskie w 1839, 1853 i 1880 r., które w ogólnych zarysach rozciągnęły nad kasami oszczędności, prywatnemi drobnemi instytucjami, kontrolę państwową w wypadkach, kiedy okoliczności tego wymagały.

W międzyczasie w roku 1909 utworzono Pocztową Kasę Oszczędności, która dzięki gwarancji państwa, odrazu stała się centralną instytucją oszczędnościową. Instytucje oszczędnościowe w dalszym ciągu były pozbawione opieki, jaką ze strony państwa cieszyła się instytucja centralna. Zresztą zaniedbane ze strony państwa nie odróżniały się od całego szeregu instytucyj spekulacyjnych, które nosiły podobnie nazwę Kas Oszczędności, jakkolwiek były firmami wyłącznie poświęconemi operacjom finansowym, bez pierwiastka społecznego, jaki zawsze reprezentują kasy oszczędności w naszem pojęciu określane tą nazwą.

Jednakże mimo tych niekorzystnych warunków, w jakich pracowały kasy oszczędności, nastąpił ich niespodziewany rozwój, który zmusił czynniki miarodajne do zajęcia się niemi.

9 kwietnia 1926 r. ukazał się dekret królewski o kontroli oszczędności. Najważniejszą jego wartością było to, że rozbudził energię kas, że stał się podstawą, na której oparto statuty instytucyj publicznych oszczędności, poddając przez to kasy dyscyplinie organizacyjnej. Nadto pobudził czynnik organizacyjny.

Powstają jeden za drugim związki regjonalne kas oszczędności. Projekt zgrupowania się i skoordynowania wysiłków przez Związek Narodowy Oszczędności przyjęto z prawdziwym entuzjazmem, na zjeździe, który odbył się 16 i 18 maja 1927 r. W tym czasie 58 kas, które przystąpiły do związku przedstawiało 1.132.717.481 pesetów *) wkładów.

Pod koniec 1928 r. wkłady w kasach oszczędności, zrzeszonych w Związku Narodowym osiągnęły sumę pesetów 1.515.574.923.78, zaś obecnie Związek powyższy, obejmujący 80 kas zgromadził oszczędn. na sumę pesetów 1.680.458.656.51.

Związek kas oszczędności Hiszpańskich (Związek Narodowy) zorganizował trzy zjazdy, z których pierwszy w Madrycie zajął się zbadaniem podstaw organizacyjnych i prawnej organizacji instytucyj oszczędnościowych, drugi w Barcelonie poświęcony został zorganizowaniu współpracy kas, zaś ostatni w Bilbao pod prezydencją Ministra Pracy i Opieki Społecznej stworzył podstawy współpracy kas oszczędności z czynnikami państwowemi.

Dominujący rozwój kas hiszpańskich zaczął się na początku obecnego stulecia. Z zestawienia cyfr rozwoju oszczędności w Hiszpanji wysnuć można dla nich wspaniałą przyszłość. Dla orjentacji podajemy poniżej stan wkładów oszczędnościowych w hiszpańskich kasach oszczędności za 30 lat naszego wieku. W latach 1900 — 1930 stan wkładów przedstawiał się w nich następująco:

na 1 stycznia	liczba oszczędzających	suma wkładów
1900 r.	214.500	pst. 179 204.000
1910 r.	493.700	„ 260 728.000
1920 r.	1 001 300	„ 686.773.000
1930 r.	1.832.8[illegible]5	„ 1.754.812.163

Liczby te nie obejmują oszczędności, zgromadzonych na kontach oszczędnościowych w Pocztowej Kasie Oszczędności, która w hiszpańskim ruchu oszczędnościowym odgrywa znaczną, jakkolwiek nie dominującą rolę.

Zestawienie cyfr za lata 1920 — 1929 łącznie z wyżej podanemi liczbami da nam mniej więcej pełny obraz wzrostu kapitalizacji hiszpańskiej.

Pocztowa Kasa Oszczędności w Hiszpanji zgromadziła:

	liczba oszczędzających	suma wkładów
1920 r.	305.200	pst. 65.895.000
1929 r	874.954	„ 251.663.896

Ogólny zatem stan oszczędności hiszpańskich wyrażać się będzie na dzień 1 stycznia 1930 r. sumą pst. 2.006.476.059.—, zaliczając przez to Hiszpanję do czołowych państw w ruchu oszczędnościowym. Notatkę niniejszą opieramy na artykule E. Migoya, prezesa Związku Hiszpańskich Kas Oszczędności, drukowanym w Nr. 10 z r. 1930 miesięcznika „L'Epargne du Monde", dokąd też pragnących zaznajomić się szerzej z powyższym tematem, szczególnie w dziedzinie ustawodawstwa oszczędnościowego w Hiszpanji, odsyłamy.

Oszczędności żołnierskie w Anglji.

W roku 1920 opracowano plan oszczędności wśród wojska, który polegał w pierwszym rzędzie na propagandzie oszczędności z tygodniowego żołdu i lokowania jej w papierach oszczędnościowych za pośrednictwem stowarzyszeń oszczędnościowych, zorganizowanych w każdej formacji wojska. Na podstawie tego planu dobrowolne oszczędności wpływały tygodniowo do kasy stowarzyszeń, które po osiągnięciu odpowiedniej sumy lokowały je w papierach %% — stowarzyszeń takich powstało kilkaset i rezultat, osiągnięty przez nie, dał myśl powołania komitetu, któryby zajął się zorganizowaniem i opracowaniem metod pracy oszczędnościowej w armji. Rezultatem prac komitetu było powołanie do życia „Stowarzyszenia Oszczędnościowego w Armji" i opracowanie projektu organizującego oszczędność żołnierską. Według tego projektu oszczędności żołnierskie lokowane są za pośrednictwem komendantów kompanij w Pocztowej Kasie Oszczędności. Książeczka oszczędnościowa pozostaje w rękach żołnierza. Może on postępować z sumami oszczędzonemi dowolnie, jak każdy inny obywatel oszczędzający. Ta część jego oszczędności, określona przez plan, jako „oszczędność na bieżące potrzeby" pozwala żołnierzowi posiadać do swej dyspozycji drobne sumy na wypadek nagłej potrzeby. Sumy te nie mogą przekraczać 5 funtów szterlingów. Nadwyżka na koncie lokowana jest w państwowych papierach oszczędnościowych.

W ten sposób żołnierz, bez żadnego uszczerbku dla swego budżetu, może oszczędzać tygodniowo drobne sumy. Wystarczy, żeby zawiadomił swego oficera, ile chce oszczędzać. Zresztą pieniądze pozostają zawsze w jego dyspozycji do czasu zakupu papierów oszczędnościowych.

Drobne oszczędności na koncie w Pocztowej Kasie Oszczędności posiadają dla niego duże znaczenie w ciągu służby wojskowej, zaś w razie zwolnienia mieć on będzie w życiu cywilnem papiery oszczędnościowe.

---

*) 1 peseta — zł. 1.72.

Jakie zagadnienia poruszane są na kursach dla pracowników niemieckich kas oszczędności.

Niemieckie Związki kas oszczędności zwracają baczną uwagę na szkolenie swych pracowników, rozumiejąc dobrze, że rozwój kas oszczędności uzależniony jest w znacznym stopniu od wiedzy i sprawności ich personelu. Program kursów dla pracowników kas oszczędności prowincji reńsko - westfalskiej, zorganizowanych w Düsseldorfie, obejmował tak ciekawy zakres tematów, że podajemy go w całości:

A) Prawo:
1. Prawo publiczne i administracyjne;
2. prawo o gminach, powiatach i prowincjach oraz stosunek ich do władz;
3. pragmatyka służbowa;
4. niektóre zagadnienia z prawa cywilnego;
5. prawo hipoteczne i kataster;
6. papiery wartościowe, weksle, czeki z punktu widzenia prawa, książeczka oszczędnościowa;
7. prawo o kasach oszczędności w związku z ich gospodarką.

B) Ekonomja:
1. Zasady ogólnej ekonomji i skarbowości;
   a) teorja ekonomji politycznej i finansowości,
   b) obserwacja życia gospodarczego w związku z działem handlowym prasy,
   c) organizacja kapitału i pieniądza publicznego,
2. podstawowe zagadnienia ekonomiki i przedsiębiorstw;
   a) księgowość i bilanse,
   b) rachunkowość komunalna,
   c) podatki i opłaty,
   d) prawo skarbowe i jego znaczenie dla kas oszczędności, prawo stemplowe i rejestracyjne,
   e) statystyka,
3. teorja racjonalnej administracji kas oszczędności;
   a) gospodarka kas oszczędności w związku z ich prawami,
   b) obowiązki gospodarcze kas oszczędności (praktyka i prawo hipoteczne oraz kataster, operacje kredytowe, operacje czekowe i żyrowe, obroty gotówkowe, weksle i czeki, obroty papierami wartościowemi ,ich technika, dewizy zagraniczne).

C) Technika kas oszczędności:
1. księgowość i bilans kas oszczędności;
2. Organizacja i rewizja kasy oszczędności;

D) Zadania specjalne kas oszczędności:
1. banki i spółdzielnie;
2. budowlane związki wkładców;
3. zagadnienia aktualne kas oszczędności i banków komunalnych;
4. etyka osobista;
5. angażowanie personelu i szkolenie praktykantów;
6. obowiązki władz prowincjonalnych, tranzlokacje personelu i jego doskonalenie;
7. nowoczesna organizacja kas oszczędności;
8. propaganda.

Program kursów, jak widzimy, jest niezwykle bogaty, i dotyczy w pierwszym rzędzie zagadnień podstawowych. Daje on gwarancję, że urzędnik, który taki kurs przejdzie, będzie należycie przygotowany do pracy w kasach oszczędności.

Kursy dokształcające (5 — 7 dniowe) dla pracowników kas oszczędności, jak naprzykład kurs zorganizowany przez Związek Kas Oszczędności Dolnego Śląska, obejmują zagadnienia bądź aktualne, bądź praktyczne, a mianowicie: obowiązki kas oszczędności, polityka kredytowa i procentowa, zabezpieczenie kredytu, egzekucja przymusowa pożyczek na ruchomościach i nieruchomościach, sprawy podatkowe, stemplowe i rejestracji, wprowadzanie maszyn do kas oszczędności, sprawy rewaloryzacyjne, rentowność i racjonalizacja kas oszczędności, zasady prawa hipotecznego, protest weksli i procedura wekslowa, obroty żyrowe, czeki i listy kredytowe, obowiązek rewizji, zagadnienia prawne kas oszczędności i innych komunalnych zakładów kredytowych.

Współpraca kasy oszczędności z urzędem miejskim w Anglji.

Kasa Oszczędności z Edimbourg'u zawarła z Magistratem umowę, mocą której zobowiązała się do inkasowania opłat i podatków lokalnych, oraz należności za zużycie gazu i elektryczności gazowni miejskiej. Wypadek powyższy, pierwszy w życiu angielskich kas oszczędności, które dotychczas nie były w żadnym związku z urzędami miejskiemi, wprowadza między instytucją oszczędnościową, w momencie, kiedy wysunięty projekt stworzenia banku miejskiego spotkał się z ostrym sprzeciwem ze strony kas oszczędności, zacieśnienie współpracy między urzędem miejskim, a kasą oszczędności.

Fakt regulowania należności podatkowych i opłat w instytucji oszczędnościowej ma poważne znaczenie dla propagandy oszczędności i umiejętne wykorzystanie go dać może bardzo duże rezultaty dla wzmożenia ruchu oszczędnościowego, wśród tych, którzy z racji regulowania swych należności wobec Magistratu znaleźć się muszą przed okienkiem kasy oszczędności.

Sprawą tą zainteresowała się znaczna liczba kas. Do kasy w Edimburg'u napływają listy z żądaniem poinformowania o istocie współpracy i jej technicznych środkach.

Pożyczka zagraniczna dla Niemiec.

Trudności finansowe, w jakich się znalazł Rząd Rzeszy oraz wewnętrzna katastrofalna sytuacja gospodarcza, pociągająca za sobą falę bankructw, zmusiły Rząd niemiecki do rozpoczęcia starań o kredyt zagraniczny dwuletni na wyrównanie niedoboru budżetowego. Zaznaczyć należy, że ostatnio wskutek załamania się na giełdzie berlińskiej dał się zauważyć znaczny odpływ kapitałów.

Konsorcjum banków amerykańskich, z grupą „Lee Higginson and Co" na czele zgodziło się udzielić dwuletniej pożyczki w wysokości 125.000.000 dolarów, uzależniając wypłatę pożyczki od przyjęcia przez Parlament niemiecki ustawy o amortyzacji długu publicznego — koszty, pożyczki oraz z prowizją wynosić będą 6%.

Pożyczka zagraniczna Jugosławji.

Jugosławja zabiega o pożyczkę zagraniczną. Termin składania ofert co do tej pożyczki określono na 15 października r. b. Proponowany kurs emisyjny wynosi 92%, oprocentowanie 6 lub 7%, termin amortyzacji pożyczki od 10 do 20 lat. Pożyczka ta ma być przeznaczona na wykonanie szeregu robót publicznych, jako to — budowa linij kolejowych, kanałów, regulacja rzek i t. p.

W związku z tą pożyczką prasa zagraniczna donosi, że udział Francji w subskrypcji obligacyj tej pożyczki jest wątpliwy, a to z tych względów, że banki francuskie wysunęły żądanie, aby obligacje były notowane na wszystkich giełdach i by wartość nominalna była wyszczególniona w frankach, funtach sterlingów i dolarach.

Odpływ kapitałów ze Szwecji.

W ciągu 7 miesięcy bieżącego roku odpływ kapitałów zagranicę z rynku kapitałowego szwedzkiego osiągnął sumę 100.600.000 koron szw. (około 245 miljonów złotych). W tymże samym okresie w roku 1929 odpływ ten wyrażał się sumą 40.600.000 koron (około 97 miljonów złotych). Zwiększenie odpływu powstało wskutek emisji pożyczki austrjackiej na rynku kapitałowym szwedzkim oraz wzięcia udziału w subskrypcji pożyczki reparacyjnej według planu odszkodowawczego Younga.

Światowe zbiory zbóż.

Komunalne Kasy Oszczędności, z racji swego charakteru instytucyj samorządowych, pracują w przeważnej mierze na terenie wiejskim, zasilając kredytem drobne i większe rolnictwo. Orjentacja w światowej produkcji zbóż, która to produkcja odbija się zawsze echem na wysokości cen, zależnej w znacznej mierze od podaży, jest dla ich kierownictwa rzeczą bardzo pożyteczną. Dlatego też podajemy poniżej stan zbiorów tegorocznych świata.

Komunikat Międzynarodowego Instytutu Rolnictwa w Rzymie, obejmujący statystykę 25 państw szacuje światowe zbiory zbóż w roku 1930 w następujący sposób:

pszenica	— 712.404.000	kwintali.
żyto	— 139.445.000	„
jęczmień	— 242.289.000	„
owies	— 361.322.000	„

W porównaniu z urodzajami roku ubiegłego tegoroczny zbiór pszenicy wykazuje zwyżkę o 5,3%, zbiór żyta utrzymuje poziom zeszłoroczny, zbiory jęczmienia są niższe o 2,7%, zaś owsa o 0,3%.

Dobre zbiory pszenicy posiadają prawie wszystkie państwa, za wyjątkiem Włoch, gdzie zbiór pszenicy jest niższy od zeszłorocznego o 10 miljonów kwintali. Zwyżka zbiorów, przypadająca na poszczególne państwa, da się określić w przybliżonych cyfrach:

	zbiory wyższe od zeszłorocznych o	
Niemcy	— 3.000.000	kwintali.
Bułgarja	— 5.500.000	„
Hiszpanja	— 2.000.000	„
Rumunja	— 6.500.000	„
Polska	— 1.000.000	„
Kanada	— 16.000.000	„
Stany Zjednoczone A. P.	— 5.000.000	„

Miary żyta utrzymują równowagę między ubiegłym rokiem. Jedynie w Niemczech zmniejszenie zbiorów żyta dosięgło 5 miljonów kwintali.

Zbiory jęczmienia i owsa, które w krajach europejskich dotknął nieurodzaj, wykazują w Europie dla jęczmienia zmniejszenie o 9 miljonów kwintali t. j. 8%; dla owsa o 25 miljonów kwintali czyli 18,4%. Natomiast Stany Zjednoczone A P. i Kanada przekroczyły zbiory zeszłoroczne o 12 miljonów kwintali dla jęczmienia i 25 miljonów kwintali dla owsa.

Cyfry powyższe wykazują dane tymczasowe i mogą ulec zmianie, gdyż statystyką nie jest objęty cały szereg krajów rolniczych, jak Rosja, Argentyna, Australja, Francja.

Handel amerykańsko-sowiecki.

Handel amerykańsko-sowiecki zaznacza się znaczną przewagą eksportu amerykańskiego nad eksportem sowieckim do Stanów Zjednoczonych. Wartość eksportu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej do Z. S. S. R. osiągnęła w ciągu pierwszego półrocza roku bieżącego sumę 73.231.000 tysięcy dolarów. W porównaniu z wywozem amerykańskim do Rosji Sowieckiej w roku ubiegłym osiągnęła nadwyżkę 30.874.000 dolarów.

W tymże czasie wywóz z Rosji Sowieckiej do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej spadł do 11 miljonów dolarów.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 14 listopada r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.93

Papiery w zł. zł.

7% listy zast. Pań. Banku Roln.	83.25
8% listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% oblig. Budowl. Banku Gosp. Kraj.	93 —
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kzaj.	94.—
8% obligacje Pol. Banku Komunal.	93.—

Papiery %% państwowe:

5% Pań. Poż. Konwer. 1924	48.50
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	101.50
5% Poż. Premiowa 5-II-1926 r. (5 dol.)	54.75
10% Pożyczka kolejowa	—
7% Poż. stabilizacyjna	83.—
3% Premj. poż. budowl.	50.—
Akcje Banku Polskiego	159 50-160

Pozatem kosztują:

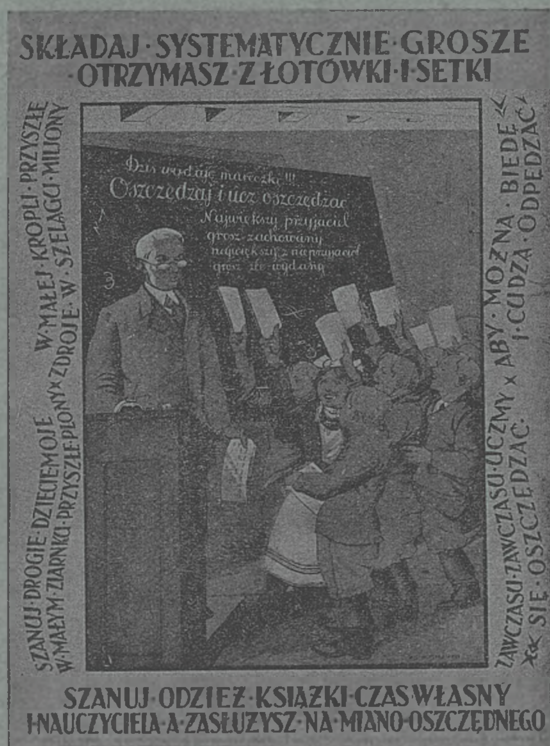
Ruble złote — (w żądaniu)	4.76
Ruble srebrne (1 rb. 50 kop.)	1.87
Ruble srebrne — (drobny bilon)	0.87
Gram czystego złota	5.9244

Ceny zbóż na giełdach krajowych.

Dnia 14 listopada r. b. płacono na giełdzie zbożowej w Warszawie — (za 100 kg.):

żyto	18.75	—	19.—	zł.—
pszenica nowa	26.—	—	27.—	zł.—
jęczmień	19.—	—	25.—	zł.—
owies	20.50	—	22.50	zł.—

Salezjańska Szkoła Graficzna Warszawa, ul. ks. Siemca 6, tel. 337-75

Plakat kolorowy wypróbowanej wartości pedagogicznej (format 50×70 cm) cena 50gr. za sztukę

Trójbarwny plakat (format 70×100) cena 55 gr. zasztukę.

Plakaty

Cena za sztukę zł. gr.

1. Plakat szkolny (format 50×70 cm.) kolorowy . . . —.50
2. Plakat trójbarwny „Oszczędność to droga do bogactwa" . . . . —.55
3. Plakat kolorowy „Oszczędność to wrota do szczęścia i dobrobytu" (format 70×105) . . —.55
4. Plakat kolorowy w opracowaniu Związku Polskich Kas Oszczędności „Oszczędzajmy ile kto może ale wszyscy" (format 70×100) . . . . —.60

POCZTÓWKA-minjatura plakatu szkolnego z dowolnym nadrukiem (20 wyrazów) odpowiednia do rozdawania w szkołach. Zamówienia poczynając od 500 szt. . . . . —.05

Kalendarzyk kieszonkowy instytucyj oszczędnościowych na r. 1931

szczegóły w Nr. 15 „Oszczędności" . . —.20

Książki

1. Długokęcki Jan „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności" wydanie specjalne 1930 r. 1.20
2. S. E. Bońkowski „Szkolna Kasa Oszczędności" 1.20
3. A. K. Czyżowski „Szara Książeczka" . . 1.20

Broszurki

1. „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą" . —.12
2. Dr. Br. Kuśnierz „Praca i Oszczędność mądrością narodów" . . . . —.12
3. Jaskólski „O potrzebie i znaczeniu oszczędności" —.25
4. Ciembroniewicz „Oszczędnością a pracą" . . —.12
5. Ziobrowski „Potrzeba i znaczenie oszczędności" —.20
6. Florkowa „Hanka" . . . . . . —.20
7. Horwatt „Rola i znaczenie kobiety w życiu gospodarczem" . . . . —.15
8. Dr. Uhma „Jak Polska może stać się bogatą". —.25

Ulotki

Cena za 100 sztuk zł. gr.

1. „Ucieka nędza przed tym co oszczędza" . . 6. –
2. „Czy robotnik może oszczędzać" . . 3.50
3. „Ojcze! Matko!" . . . . 2.—
4. „Co robić, aby kredyt na wsi był łatwy i tani" 3.50
5. „Oszczędność podwaliną dobrobytu" (dla młodzieży szkolnej) 3.50

Różne

1. Karneciki oszczędnościowe do nalepiania mareczek bez nadruku . . . . . . 4. –
   z nadrukiem instytucji przy zamówieniach powyżej 1000 szt. . . . . 5.—
2. Mareczki oszczędnościowe do nalepiania na karnecikach wartości nominalnej po 5, 10, 20, i 50 gr. za 1000 szt. 1.30
3. Książeczki wkładowe za 1000 . . . . 200.—
   z nadrukiem nazwy instytucji i wyciągiem ze statutu za 1000 . . . . . . 250.—
4. Skarbonki blaszane za sztukę . . . . —.80

We własnym interesie wszystkich Instytucyj Oszczędnościowych prosimy uprzejmie o jaknajwcześniejsze przysyłanie zamówień na materjały propagandowe na Dzień Oszczędności.

Salezjańska Szkoła Graficzna, Warszawa, ul. Ks. Siemca 6. Telefon 337-72.